

UTRIKESUTSKOTTETS UTLÅTANDE 10/2005 rd

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2006

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 22 september 2005 en proposition om statsbudgeten för 2006 (RP 119/2005 rd) till förvaltningsutskottet för beredning. Med stöd av 38 § 3 mom. i riksdagens arbetsordning har utrikesutskottet beslutat att inom sin behörighet ge utlåtande om budgetpropositionen till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- budgetråd Arto Merimaa, finansministeriet
- avdelningschef Hannu Kyröläinen, avdelningschef Ritva Koukku-Ronde och inspektör Outi Korkeala, utrikesministeriet
- ordförande Gunvor Kronman, Utvecklingspolitiska kommissionen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Anslag för utvecklingssamarbete: andelen av bruttonationalinkomsten

Enligt erhållen utredning skar regeringen i sitt rambeslut i mars 2005 ner anslagen för utvecklingssamarbete med fem miljoner euro för 2007, drygt 50 miljoner euro för 2008 och drygt 100 miljoner euro för 2009 jämfört med utrikesministeriets förslag. Utskottet påpekar dessutom att Finland för sin del bör avsätta medel för de extra utgifter som följer på efterskänkningen av skulder för de fattigaste länderna (38 HIPC-länder). Utskottet understryker att Finland har förbundit sig att verka för att efterskänkningen av skulderna inte får försvaga Världsbankens eller Valutafondens övriga verksamhet.

Enligt den aktuella budgeten motsvarar anslagen för utvecklingssamarbete enligt BNI-prog-

noserna 2006 ca 0,42, 2007 ca 0,43, 2008 ca 0,46 och 2009 ca 0,48 procent av BNI. Utifrån denna statistik krävs 2010 en ökning på ca 420 miljoner euro för att målet på 0,7 procent av BNI ska kunna uppnås 2010. Utskottet betonar att med den nuvarande budgeten skapar vi inte förutsättningar och tillräckligt trovärdiga grunder för en nivå på 0,7 procent av BNI 2010.

Finland måste ha en trovärdig utrikespolitik också i fråga om utvecklingsfrågor. Utskottet anser att man inom utvecklingssamarbetet måste kunna utarbeta utbetalningsplaner som sträcker sig över valperioderna, liksom i andra viktiga utrikes- och säkerhetspolitiska frågor såsom t.ex. beslutet om upphandling av system som ersätter försvarsmaktens infanteriminor 2009—2016. Utskottet anser det viktigt att man tar hänsyn till en ökning av andelen anslag för utvecklingssamarbete när man fastställer ramarna för 2007—2010.

Utskottet konstaterar att en ökning av anslagen för utvecklingssamarbete också kräver en effektivare förvaltning av utvecklingsbiståndet och ytterligare resurser om huvuddelen av anslagen avdelas för bilateralt utvecklingsbistånd såsom nämns i budgeten. Enligt utredning har utrikesministeriet redan delvis gått in för att effektivera förvaltningen. Alternativen för utveckling av förvaltningen av bilateralt bistånd är att man ökar det multilaterala biståndet eller att man ökar det direkta budgetbiståndet. Utskottet anser det viktigt att förvaltningen och en eventuell omallokering av de ökande anslagen beaktas i tid i ministeriets verksamhetsplan och budget.

Enligt erhållen utredning är följden av att helhetsbiståndet ökar i riktning mot målet 0,7 procent av BNI att också stödet till de fattigaste länderna (LDC-länder) växer i och med att de långvariga samarbetsländernas relativa finansieringsandel ökar. Utskottet upprepar sin ståndpunkt att Finland bör öka sitt utvecklingsbistånd till de minst utvecklade länderna till 0,15 procent av bruttonationalinkomsten.

Utskottet anser att en trovärdig och konsekvent utvecklingspolitik bör återspeglas både på 2006 års budget och på kommande budgetramar. Utskottet betonar att regeringen aktivt bör verka för att en andel på 0,7 procent av BNI i anslagen för utvecklingssamarbete senast år 2010 är praktiskt genomförbar.

Humanitärt bistånd

Utskottet anser det viktigt att Finland har beredskap och resurser att bistå vid katastrofer utan begränsningar av geografiskt eller annat slag. Utskottet betonar att man bör reservera tillräckliga anslag för katastrofhjälp, t.ex. i form av en buffertfond, för att få en mer planmässig katastrofberedskap.

Utskottet noterar att det humanitära biståndet i budgeten klassificeras i anslag för utvecklingssamarbete som kvalificerar sig som offentligt utvecklingsbistånd. Enligt texten i budgeten kan anslagen åtminstone i princip användas också för objekt som inte kvalificerar sig som offent-

ligt utvecklingsbistånd. Utskottet anser att pengar avsedda för allmän katastrofhjälp i framtiden inte bör budgeteras på momentet för utvecklingssamarbete.

Finansiering av civil krishantering

Utskottet har konsekvent betonat (UtUU 6/2001 rd, UtUB 27/2002 rd, UtUB 17/2003 rd, UtUU 3/2004 rd) att anslagen för civil krishantering inte står i proportion till de faktiska behoven.

I 2006 års budget föreslås totalt 14,411 miljoner euro för finansiering av civil krishantering. Utskottet anser det positivt att resurserna för civil krishantering under de senaste åren har utökats men konstaterar att beloppet fortfarande är litet i relation till den militära krishantering. Anslaget är främst avsett att täcka utgifter för finländska sakkunniga som deltar i civil krishantering utomlands. Anslaget är dimensionerat enligt ca 100 årsverken.

Utskottet anser det viktigt att man i Finland utvecklar utbildningsmöjligheterna för civil krishantering och hänvisar i sitt utlåtande om politiken för de mänskliga rättigheterna (UtUB 12/2004 rd) till sin ståndpunkt att de mänskliga rättigheterna och kvinnoperspektivet bör vara en genomgående princip i all träning för civil krishantering. Endast genom ökad utbildning kan vi systematiskt identifiera och beakta effekterna av olika beslut och åtgärder på engagemanget för de mänskliga rättigheterna och på kvinnors och flickors ställning i olika situationer. Utskottet understryker att utbildningen i civil krishantering bör betraktas tvärsektoriellt och utifrån behoven på lång sikt. Utbildningen bör på ett mångsidigt sätt stödja Finlands kapacitet att delta i civila krishanteringsoperationer.

Från början av 2003 ansvarar inrikesministeriet enligt lag för inhemsk krishanteringsberedskap (rekrytering, utbildning, materielstöd). Verksamheten har finansierats genom moment 24.99.25 som ingår i utrikesministeriets huvudtitel, eftersom motsvarande anslag inte har reserverats i inrikesministeriets ram.

Utskottet anser att den civila krishanteringen bör tryggas tillräckliga resurser i

2006 års budget. Utskottet anser det viktigt att man i inrikesministeriets ram avdelar tillräckliga resurser för att upprätthålla och utveckla kapaciteten för den civila krishanteringen i hemlandet.

Utskottet förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att tilldela den civila

krishanteringen extra resurser vid ramförhandlingarna i mars 2006.

Utlåtande

Utrikesutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sagts ovan.

Helsingfors den 18 oktober 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
vordf. Aulis Ranta-Muotio /cent
medl. Eva Biaudet /sv
Antero Kekkonen /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Johannes Koskinen /sd
Eero Lankia /cent
Suvi Lindén /saml

Petri Neittaanmäki /cent
Kalevi Olin /sd
Aila Paloniemi /cent
Maija Perho /saml
Suvi-Anne Siimes /vänst
Jari Vilén /saml
Ben Zyskowitz /saml
ers. Esko-Juhani Tennilä /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Raili Lahnalampi.